

Pitäjä: Rovaniemi

Kylä: Ala-Korkalo

Talo: Siikaniemi 18¹⁰ / ent. Kauppaneuvos Porasen huvila

Om.: Abram Talvensaari / Imatran Voima Osakeyhtiö

Os.: Hirvas

KM 14410:1-577, 685-690

Karttaliitteet 1-7

Valokuvat f.23910-23962

Kemijoen Valajaskosken rannalta, Kursunginmutkan kohdalta, joen länsirannalta, Siikaniemestä oli maisteri Aarni Erä-Esko löytänyt inventoidessaan v. 1954 kivikautisen asuinpaikka-alueen, jonka hän nimesi Illi 1:ksi (liitteet 1-2). Ks. A. Erä-Eskon inventoimiskertomusta top. ark:ssa. Vuonna 1957 suoritti asuinpaikalla kaivauksia Mikko Paloniemi. Ks. Paloniemen kaiv. kert. top. ark:ssa.

Kesällä 1958 sain Muinaistieteellisen toimikunnan esihistorialliselta osastolta tehtäväkseni tutkimustöitten jatkamisen. Valajaskosken padon valmistuttua tulee näet joen vesi nousemaan 74 m:n korkeuskäyrälle saakka. Kosteusraja nousee 75,20 m:iin. Tällöin vesi peittää suurimman osan asuinpaikka-alueetta. Kaivaustyöt suoritettiin Kemijoki Osakeyhtiön rahoittamina ajalla 23.6.-16.7.1958. Töissä olivat mukana ylioppilaat Eeva-Liisa Rommi, Irmeli Ojamaa ja Ilkka Riihimäki.

Siikaniemen talo sijaitsee muinaisella hiekkaperäisellä pengertasanteella. Nykyisen jyrkän törmän alapuolella virtaa Valajaskoski. Talosta n. 200 m pohjois-koilliseen kohoaa mainitulta pengertasanteelta selvä rantatörmä. Tämän yläpuolella sijaitsee tuo kivikautinen asuinpaikka Illi 1, jota v:na 1958 kaivettiin useina Siikaniemi 1-3, 7:ksi nimettyinä kaivausalueina. (Liite 3)

Pääkaivausalueen, Siikaniemi 1:n alaraja oli n. 71 m merenpinnan yläpuolella. Suunnilleen tätä korkeuskäyrää seurattiin viereiseltä kaivausalueelta, Siikaniemi 3 lounaaseen kaivamalla ensin runsaasti koe-kuoppia pellolle ja sitten edelleen länteen päin metsään ja hakkiolle. Kuopat osittivat kulttuurikerroksen ohenevan ja loppuvan kokonaan metsän reunaan tultaessa.

Lähemmäksi Siikaniemen taloa n. 65 m:n korkeuskäyrälle ja talon tasan teelle tehtiin myös koe-kuoppia. Samaten tarkkailtiin talon peltoja. Mitään merkkejä kivikautisesta kulttuurikerroksesta ei kuitenkaan tavattu, vaikkakin maaperä oli asuinpaikaksi sopivaa hiekkaa.

Siikaniemi 1-3 kaivausalueita ylempiä korkeuskäyriä seurattiin myös järjestelmällisesti. Tätä inventointia helpotti voimayhtiön suorittama tulevan vesirajan kepitys.

Kaivausalueesta Siikaniemi 1 n.150 m pohjoiseen tulevan vesirajan yläpuolelta tavattiin voimakasta punaista kulttuurimaata. Paikka nimettiin Siikaniemi 7:ksi (liitteet 1-3). Tästä kuten seuraavistakin koe-kaivausalueista on Irmeli Ojamaa laatinut yksityiskohtaiset kertomukset.

Seurattaessa tulevaa vesirajaa kauemmaksi länteen suoritettiin Leistonjängän kohdalla pienehköjä koe-kaivauksia. Paikka oli tosin padotus-
rajan yläpuolella, mutta topografisesti asuinpaikaksi sopiva. Alue nimettiin Siikaniemi 5:ksi (liite 1, kuva 23956).

Täältä samoja korkeuskäyriä edelleen lounaaseen kuljettaessa kaivettiin Turpeenniemen-Siikaniemen tien varrella, Pimiälammen pohjoispuolisen pellon yläreunassa myös pieni koe-
oja. Paikka nimettiin Siikaniemi 6:ksi (liite 1, kuvat 23954-5).

Näiden korkeuskäyrien alapuolisessa Siikaniemen osassa on Turpeenniemen-Siikaniemen tien pohjoispuolella laajalti jänkkää. Kuivan osan inventoinnista on jo edellä mainittu. Tien eteläpuolinen osa niemestä lienee taas topografisesti kivikautiseksi asuinpaikaksi sopimatonta. Tehdyt pistokokeet vahvistivat sen, ettei täältä ollut kulttuurikerrosta tavattavissa. Näin ollen koko veden alle jäävä Siikaniemi ja tulevat rannat oli inventoitu (liite 1).

Kaivausalue Siikaniemi 1

Kuten jo mainittu pengertasanteelta, jossa Siikaniemen talo sijaitsee, kohoaa matalahko muinainen rantavalli. Välittömästi tämän alapuolella ei nykyinen törmä laskeutunut jyrkästi Valajaskoskeen kuten tämän rantavallin yläpuolella ja kauempana alhaalla, vaan siinä oli matalampi lahdeke. Korkeusvaakituksen kiintopiste on juuri tällä kohdalla. Sen korkeus on 70.050 m merenpinnan yläpuolella (liitteet 1-3, kuvat 23912-5, 23939,41-2, 23960-2).

Joen rannasta lähtien mainittu muinaisranta jatkui länteen pelloille ja edelleen metsään. Pellon itäreunassa oli tässä rantavallissa pari pienehköä talon käytössä olevaa sorakuoppaa (liite 3).

Tutkimusalueella, lähellä kosken törmää kertoi talon lähes 90-vuotias vaari hänen nuoruudessaan olleen jätteitä hirsiasumuksesta, jonka hän sitten oli purkanut pois.

V. 1957 kaivetun alueen länsipuolella paalutettiin 4 m²:n ruutuihin ja tutkittiin ensin kaivausalue Siikaniemi 1:n länsiosa. Kaivausta jatkettiin sitten samassa koordinaatistossa myös aikaisemmin tutkitun alueen itäpuolella ja tutkittiin kaivausalue Siikaniemi 1:n itäosa. Kosken törmällä kaivettiin kaivausalueen kohdalla törmä suoraksi koeojaksi, jota jatkettiin kaivamalla 2-3 m:n välein koekuoppia 1-25 Porasen huvilan korkeudelle saakka. (Kuvat 23917, 23961-2)

Paikalla kasvoi: sammalta, ruohoa, mustikkaa, puolukkaa ja kanervaa, sekä nuorta mäntyä, isoja koivuja ynnä muutama isompi mänty.

Maaperä Siikaniemi 1:n länsialueella: hienohkoa rantahiekkaa, jossa oli paljon kiviä ja palaneen kiven siruja ja liesien jätteitä. Nämä olivat yläkerroksissa hajallaan, alempana oli ehjempiäkin liesiä. Muuten hiekka oli kivetöntä.

Ohuen turvekerroksen alla oli kapea kerros harmaata hietaa ja paksuumpi punainen palanut hiekkakerros. Tätä seurasi tummempää, suklaanruskeaa hiekkaa, jossa oli aivan mustia nokijälkiä ja likaista keltaista hiekkaa, edelleen punaista hiekkaa ja ruostemaata, likaista hiekkaa ja puhdasta kellertävän ruskeaa hienoa hiekkaa. Välillä oli paikoitellen karkeahkoa rantahiekkaa.

Useimmat löydökset saatiin punaisesta kerroksesta, mutta vasta jonkin matkaa maan pinnan alta. 20. ruuturivin eteläseinään jäi vielä selvä kulttuurikerros. Esim. ruudussa VII:20 ohuen humuksen alla oli n. 2 cm ohut punainen ja sen alla vahva nokikerros.

Ruudussa VII:18 olivat länsiseinän kerrokset: turve 3 cm, aluksi harmaa sitten ruskea karkearakeinen kivetön sora. Sen alta alkoi ruskeatiivis hietta, jossa oli paksuja nokijälkiä ja palaneita kiviä. Ensimmäisestä sorakerroksesta löydettiin vain muutamia siruja iskennäisiä. Sora oli edellä kuvattun laista kaikissa 17. ja 18. ruuturivin ruuduissa.

Kaivausalueen ruudustoon liittyen kaivetun erillisen koekuopan, ruudun XI:10, eteläseinän kerrokset olivat: turve 3, harmaa hietta 12, punertava hiekka 6 ja punertavan ruskea ruostekerros, jossa oli välissä harmaata hietaa 34 cm.

Ruuturivit 14-16 olivat kaikki IV riviin saakka pinnalta hyvin kivisiä. Kivet olivat mahdollisesti hajonneitten liesien jätteitä. Kiveyksiä piirrettiin karttaan ja valokuvattiin, ei aivan pinnalta, vaan syvemmältä. IV ruuturivistä alkaen länteenpäin yläkerroksissa ja syvemmälläkin ollut (liesi)kivikko alkoi vähetä ja loppui kokonaan.

^xVälillä kaivettiin koeoja IV.

länssi/
Kiinteitä muinaisjäännöksiä tavattiin Siikaniemi 1:n kaivausalueella 2 suurta kivistä likamaa- aluetta, suuri kuopanne, joitakin ehjiäkin lie- siä, nokimaa- ja palomaalaikkuja sekä pyörähtäviä tms. paalunsijoja o- soittavia noki- ja likamaalaikkuja, (liite 4)

Ruudusta A:16, varhemmin kaivetun alueen reunasta, paljastui tulisij- jan ja hajanaisen yksikerroksisen kiveyksen jätteitä (23923. kuva). Lie- den vieressä oli syvällä läpimitaltaan n. 15 cm:n suuruinen palomaaympy- rä, jossa oli pieniä kiviä.

Ruudussa I:13 tuli n. 5 cm:n syvyydestä alkaen näkyviin yhtenäinen pitkulainen liesikiveys, josta valokuvattiin kohtisuoraan ylhäältä 4 ki- vikerrosta (kuvat 23910-11, 23918-9). Kiveyksen ympärillä oli vahvasti noki- ja likamaata sekä palomaalaikku.

Ruuduissa I:14 ja I:15 oli pinnasta alkaen heti hyvin paljon pieniä kiviä, jotka poistettiin. Vasta n. 25 cm:n syvyydestä erottui selviä tu- lisijan jälkiä, jotka jälleen valokuvattiin (kuvat 23920-2). Ruudun I:14 pientä useampikerroksista hajanaista kiviryhmää ympäröi vahva nokiker- ros. Tästä liedestä valokuvattiin vain ylin kerros. Lieden vieressä oli syvällä palomaakuoppa. Ruutujen I:14 ja I:15 rajalla oli syvällä selvä vahva nokimaajuonne ja sen päässä nokikuoppa. Ruutujen rajalla oli myös vähäkivinen nokinen liesi, joka kaivettiin vain puolittain.

Ruudusta I:16 tuli n. 20 cm:n syvyydeltä alkaen näkyviin hajanaista liesikiveystä ja nokea, joka jatkui paikoin lähes puoli metriä ^{syväan} (kuvat 23926, 23928). Tämä kiveys yhtyi edellisessä ruudussa ja ruuduissa II:15 II:16 olleeseen laajaan kiveykseen.

Ruudussa II:12 oli vähäisemmän palo- ja nokimaa-alueen lisäksi syväl- le ulottuva läpimitaten 10 cm:n laajuinen pyöreä nokijälki, mahdollises- ti paalunjälki. Tämän ja seuraavan ruudun II:13 rajalla oli n. neliömet- rin suuruinen yli 20 cm:n vahva likamaakuoppa sekä useita pienempiä pa- lo- ja likamaaläiskä.

Ruudussa II:14 oli kauttaaltaan hajanaista kiveystä sekä noki- ja li- kamaajälkiä, jotka jatkuivat ruudun ulkopuolella, varsinkin ruutuihin I:14 ja III:13 ja III:14 (kuvat 23925, 23930).

Ruudussa II:15 alkoi n. 20 cm:n syvyydestä ympäröiviin ruutuihin I:15 I:16, II:16 ja III:15 jatkuva ohut (liesi) kiveys, jonka vierestä yli 30 cm:n syvyydestä tuli näkyviin vahva nokinen kivetty tulisija, joka jatkui ruutuun III:15. Nokimaa ulottui miltei 80 cm:n syvyyteen (kuvat 23924, -27, -29, -31, -33 sekä 23920, -22, -26, -28 ja -36).

Ruudussa III:12 oli mm. 3 läpimitaten 5-30 cm suuruisia palomaa- ja nokiläiskä. Yksi niistä oli palomaalaikun ja ruudussa III:13 olevan no- kimaaläiskän vieressä. Tässä ruudussa oli lisäksi syvällä n. 1X0,5 m

laajuinen palomaalaikku ison, heti maan pinnalta esiin tulleen kiven vieressä. Ruutuun ulottui myös laaja kiveys, joka jatkui ruuduissa IV:13, II:14 ja III:14 (kuvat 23932 ja 23934). Syvällä kiveyksen alla oli pyörähtävä palomaalaikku, joka jatkui muuta kulttuurikerrosta syvemmälle. Tämä yksi- tai kaksikerroksinen kiveys jatkui edelleen ruudun III:15 länsipuoliskossa (kuvat 23935 ja 23937) sekä ruudussa III:16 ynnä IV:15 (kuvat 23938 ja 23940).

Ruuturivien IV ja 15 rajoittamassa kaivausalueen osassa maaperä oli miltei kivetöntä, ja vain muutamissa kohdin kulttuurikerros ulottui syvemmälle painanteina. Ruudussa IV:11 oli 1 likamaa- ja 2 palomaakuopannetta. Ruudussa IV:12 ulottui muuta kulttuurikerrosta syvemmälle ohuehko lika- ja palomaa-alue, joka jatkui ruudussa V:13 ja sivusi ruudun IV:13 nokimaaläiskää. Ruudussa jatkui myös edellä mainittu kiveys. Ruudussa IV:14 oli kaareva nokiläiskä ja siinä soikeahko hiilijälki, joka jatkui tavallista syvemmälle. Ruudussa IV:15 oli mainitun kiveyksen ulkopuolella läpimitaltaan 10-15 cm:n laajuinen nokiläiskä, joka jatkui muuta kulttuurikerrosta syvemmälle.

Ruudussa V:14 ulottui muuta kulttuurikerrosta syvemmälle pienehkö palomaaläiskä. Samanlainen oli ruudussa VI:13 muutamien kivien vieressä. Ruuduissa VI:14 ja VI:15 jatkui muuta kulttuurikerrosta syvemmälle nokimaa-alue. (Ks. profiilia ruudun VI:14 länsi- ja eteläseinistä liitteessä 6)

Kaivausalue Siikaniemi 1:n länsiosassa tuli näkyviin toinen suuri runsaskivinen ja vahvan kulttuurikerroksen sisältämä vyöhyke ruuturivien 17 ja 20 rajoittamalla alueella. - Aivan kaivausalueen länsiosassa oli maanpinnalla havaittavissa läpimitaltaan noin 6 metrin laajuinen ympäröivää maastoa syvimmältä kohdaltaan n. 40 cm syvempi pyöreähkö kuopanne.

Tämän kuopanteen pohjalta erottui vahva likamaa, jossa ruuduissa VIII:17, VIII:19-VII:19 ja VII:18 oli syvempiä hiili- ja nokimaapainanteita sekä kivetty vahvanokinen tulisija ruuduissa VIII:16-VIII:17-VII:17 (kuvat 23952-3). Kuopanteen maaperä oli muuten kivetöntä soraa. Ruuduissa VIII:18 ja VIII:19 oli syvällä ruostepitoista soraa ja ruudun VII:18 pohjasta tuli vesi vastaan. Kuopanteen edustalla ruutujen V-VII:17-19 rajoittamalla alueella oli karkean paksun sorakerroksen alla paksu musta nokimaakerros, jossa oli yleensä 2 kerrosta kiviä. Nämä olivat ainakin osittain palaneita ja hajallaan, eikä niissä tavattu varmoja liesiä. Koko kivikerta valokuvattiin (kuvat 23943-7). Syvemmällä erottui 2 kiveystä, joista ruudussa VI:17 olevan ympärillä oli vahva musta pitkittäinen nokikerros (kuvat 23948-50), joka jatkui ruudussa VII:17 yh-

tyen ruuduissa VII:17-VIII:16-VIII:17 olleeseen jo mainittuun kivettyyn lieteen. Laaja likamaa-alue rajoittui pohjoiseen ja itään selvärajaisena puhtaammassa hiekassa työntyen myös ulommaksi useana nokihaarakkeena.

Etelään päin likamaa-alueen raja oli epämääräisempi. Koko tästä laajasta noki- ja likamaakerroksesta saatiin löydöksiä. Alue loppui täplikäänä, jossa oli tiheässä nokimaaajälkiä ja niiden välissä palomaaläiskiiä. Näistä pohjamaan läiskistä lienee varmaankin joukko kivireunuksettomia paalunsijoja. Niinpä ruudussa VI:17 oli 4 läpimitaten n. 10 cm:n suuruisia pyörähtävää nokiläiskää, jotka jatkuivat n. 10 cm:n syvälle. Tämä paalunsijarivi oli aikaisemmin mainitun pitkittäisen nokimaa-alueen ja kiveyksen vieressä (kuva 23951). Viides samanlainen hiukan suurempi erotui rivin edestä. Suurempia mahdollisia paalunsijoja merkinnevät noki-maapyörylät läpimitaten 10-20 cm muodostivat loivan kaaren edellisten pienempikokoisten paalunreikien eteläpuolelle.

Likamaa-alueen ulkopuolella oli myös jokunen mahdollinen paalunjälki. Yksi ruudussa VI:16, toinen neliömäinen, sivu n. 15 cm, ruudussa V:17, kolmas ruudussa IV:17 ruudussa IV:18 olevan nokimaaläiskän vieressä ja 4. itse nokimaassa.

Kaivausalue Siikaniemi 1:n itäosan maakerrokset olivat esim. ruudun G:14 eteläseinässä: turve 6, harmaa hieta 3, punertavan harmaa hieta 6, puhdas hiekka 15 cm paksuja, edelleen seurasi vihreän harmaa puhdas hiekka ynnä vihreä hiesu. Tämän alla oli karkeaa hiekkaa, jossa oli paljon kiviä. Maaperä oli tämänluontoinen tällä alueella yleensäkin.

Ruudussa G:14 oli heti pinnalta kova kivikko. Ruuturiveissä H,I ja J oli ohuen turpeen alla ohut harmaahietakerros, jossa heti kovaa kivikkoa. Lännempänä ruuduissa oli punainen kerros vahvempi, lähellä törmää jo hyvinkin heikko. Punaisen hiekan alla tai sen yhteydessä oli tumman ruskea hieno hiekka ja edelleen somerikkoa (oli jopa lähes miehen nostettavan suuruisia kiviä). Tämän kerroksen alapuolella oli vihreän-keltaisen ruskeaa kivistä hiekkaa, jonka pinnalta vaakittiin ruutujen pohjat. Raaka hiekka jatkui syvemmälle karkearakeisen kivisenä, vihertävänä ja ruskeana.

Kiinteät muinaisjännökset kaivausalue Siikaniemi 1:n itäosassa (liite 4a).

Ruuduissa G:9-G:11, H:9-H:12 ja I:12 oli laaja palo-, noki- ja likamaa-alue, joka jatkui ympäröivää kulttuurikerrosta syvemmälle. Erillisiä syvempiä palomaaläiskiiä oli ruuduissa G:13, I:8, J:12 ja J:13, nokimaa-alueita ruuduissa I:11 ja J:13 sekä likamaakuoppa ruudussa H:8.

Kaivausalue Siikaniemi 2

Pellolle Siikaniemi 1:n kaivausalueen luoteispuolelle kaivettiin 16m pitkä ja 1 m leveä koeoja, jossa löydöttömän ruokamullan alta tuli vastaan koskematon savikerros (liite 3).

Kaivausalue Siikaniemi 3

Monesti mainitussa rantaterassissa ladon lounaispuolella olevan Siikaniemen talon sorakuoppien ympärillä kaivettiin omassa koordinaatistossaan kaivausalue Siikaniemi 3 (liite 7, valokuvat 23914,-16,-39,-58-59) Hiekkakuoppien yläpuolella kasvavasta männiköstä jatkettiin kaivausta 2 m kapeana suikaleena länteen pellolle. Kaivausalueen kumpaankin päähän kaivettiin kohtisuoraan korkeuskäyriä vastaan kapeat koeojat, joista näkyi kivikautisen kulttuurikerroksen loppuminen. Länteen päin pellolle sen sijaan tuntui kulttuurikerros jatkuvan, kuten jo aikaisemmin on mainittu. Kaikkiaan 4 m² ruutuihin paalutettua aluetta kaivettiin 84 m².

Vaakituksen kiintopisteenä käytettiin samaa vanhan rantaterassin alapuolella olevaa tarkkavaakituksen kiintopistettä kuin Siikaniemi 1:n kaivausalueellakin. Sen korkeus on aikaisemmin mainittu N 43 70.050.

Maaperä

Humuskerroksen vahvuus vaihteli 5-7 cm. Alla oli karkeahkoa vähäkivistä hiekkaa. Kulttuurikerros ilmeni voimakkaan punertavana vaihdellen vahvuudeltaan 15-20 cm. Välissä oli paikoitellen ohuehkoja hiili- ja nokilaikkuja. Pohjalla oli kellertävä raaka sora.

Kiinteät jäännökset

Ruudussa VIII:10 tuli parinkymmenen sentin syvyydeltä näkyviin 11 cm vahva, läpimitaltaan 30 cm suuruinen nokimaalaukku. Ruuduissa V:12 ja V:13 tuli 30-50 cm:n syvyydestä näkyville useita 2-23 cm vahvoja hiili-läiskiä ja yksi voimakkaan punainen laikku. Hiiliesiintymästä otettiin näyte.

Paikka merkitsi lieden kohtaa.

Sen sijaan ylemmässä ruudussa V:13 n. 15 cm:n syvyydestä näkyviin tulleessa yksikerroksisessa hajanaisessa kiveyksessä ei ollut tulenpidon merkkejä (liite 7).

Irtaimet löydökset kaivausalueilta Siikaniemi 1 ja 3

Löydösyhdistelmä

Kivikirveitä tai katkelmia	7
Kivitalttoja tai katkelmia	41
Kivituuria tai katkelmia	12
Eriläisiä kiviesineitä tai niitten katkelmia	62
Keihäänkärjen kappale	1
Hioimia ja hioinkiviä 2	20
Reikäkiven teelmä	1
Reiällinen liuskepala	1
Pyöteitä kiviä	3
Pyöreä kivilevy	1
Kivilaji- (etupäässä sädekiviliuske-) iskennäisiä n.	4325
Piinuolenkärki	1
Kvartsikaapimia	39
Erilaisia kvartsiesineitä (talttoja, stikkeleitä, käyt- töjälkisiä kvartseja)	65
Kvartsisia iskukiviä	29
Kvartsi-iskennäisiä	n. 5635
Saviastianpaloja	3
Palaneita luunsiruja	252
Maanäyte	1
Hiiltä	X

Lisäksi mainittakoon, että yksityisistä löydöistä hioinlaaka ruudus-
sa IV:ll (löytö № 7) oli viistosti nojallaan. Sen alapuolessa oli raakaa
maata, yläosan takana ja alla nokimaata.

Muutamia löydösnumeroita poistettiin museossa luontaisina.

Kolmesta saviastianpalasesta yksi rantatörmältä koeojaa kaivettaessa
löydetty oli kuten v:n 1957 kaivauksessakin löytyneet Äyräpään tyyliä
I:2, yhdessä pienessä oli harvaa kampaleimaa ja kolmas vähäinen oli vail-
la koristusta.

*Luikkisam Siikaniemi 1-3 n.ä. kaivettiin n. 500 m²
" Siikaniemi 1-7 n.ä. " n. 660 m²*

Paitsi edellä mainittuja täydennysinventointeja Siikaniemessä tarkas-
teltiin Valajaskosken voimalaitoksen koneaseman montun reunoja sekä Pek-
kalan ja Turpeenniemen taloihin johtavan kylätien länsipuoliset pellot.
Täältä ei löytynyt mitään kivistä asutukseen viittaavaa.

Sen sijaan mentäessä Turpeenniemestä joen vartta alaspäin löytyi rantapelloista kvartsi-iskennäisiä:

Mukkalan (RN^o 8¹⁶ om. Antti Jokela os. Hirvas) ja Alangon (RN^o 8¹⁵ om. Martta Rapakko os. Hirvas) talojen pelloilta löydetty kvartsi-iskennäiset osoittavat Puistolan kivikautisen asuinpaikan (ks. Jorma Leppäahon ja Aarni Erä-Eskon kertomuksia top. ark:ssa) jatkuvan ympäristössä laajalle.

Edellisen Mukkalan kvartsien löytökohta on n. 40-50 m Kemin-Rovaniemen vanhan maantien itäpuolella ja n. 200 m Puistolan päärakennuksesta suuntaan 12-00.

Jälkimmäisen Alangon kvartsit löytyivät n. 60 m taloryhmästä kaakkoon ja n. 260 m Puistolan päärakennuksesta suuntaan 19-00.

Puistolan talon alapuolisista rantapelloista löytyi sieltä täältä kvartsi-iskennäisiä ja aivan rannasta jopa jokunen kvartsimöhkälekin. Kaikki kvartsit jätettiin täällä paikalleen.

Helsingissä kesäkuun 3. p:nä 1960

Jaakko Sarkamo
Jaakko Sarkamo, yliopp.

Huom!

Rovaniemen Siikaniemen löytöihin kuuluvat myös KM 14855:1-3, jotka Seppo Niska on ilmeisesti v. 1958 löytänyt. Tarkemmat tiedet luettelossa.

KIINTOPISTEKORTTI

N:o .....

Maasto Oy:n Kemijoen vaakitus - 51

korkeuskiinto -

~~Maasto~~ piste N:o M47

Lääni *Lappi*
Kunta *Rovaniemi*
Kylä
Tila
RN:o
Omistaja

KARTTALEHTI JA PAIKKA KARTALLA:

Yleiskartta *1/100'000*

Erikoiskartta

Keskusmerkki *renkas maaperäkivessä*

Maastoon merkinnyt *Maasto Oy 1957*

Mitannut *— " —*

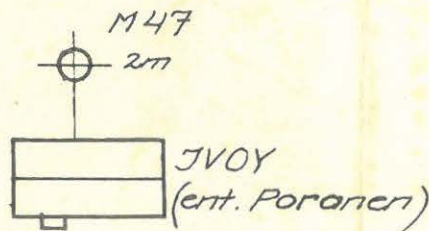
Laskenut *— " —*

Selityksiä *150 maaperäkivi keskiseimän kohdalla sora-
maalla.*

Y	=	
X	=	
Z _{N 43}	=	<i>70,050</i>
Z _{NN}	=	
t		
t		
t		

PIIRROS PISTEEN YMPÄRISTÖSTÄ JA VARAMERKEISTÄ:

Mitat piirrosta varten *A. Vittaniemi 1957.*

Kemijoki Valajaskoski

ILLI
1:4000

Kert:n liite N:o 2

2

1

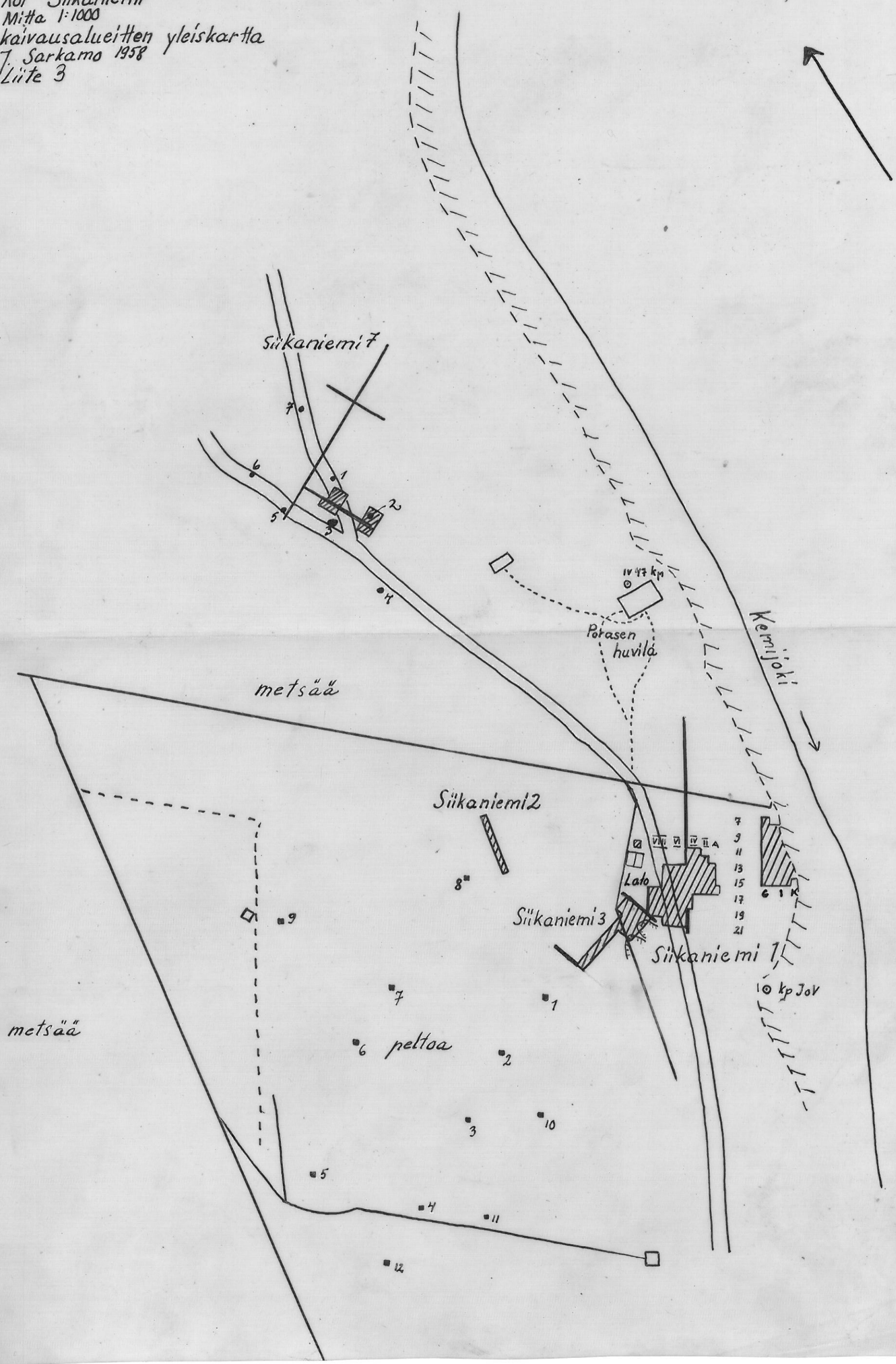
1

7

3

V
a
l
j
a
s
s

Roi Siikaniemi
Mitta 1:1000
kaivausalueitten yleiskartta
J. Sarkamo 1958
Liite 3

Rovaniemi Siikaniemi I

1:50

J. Sarkamo 1958

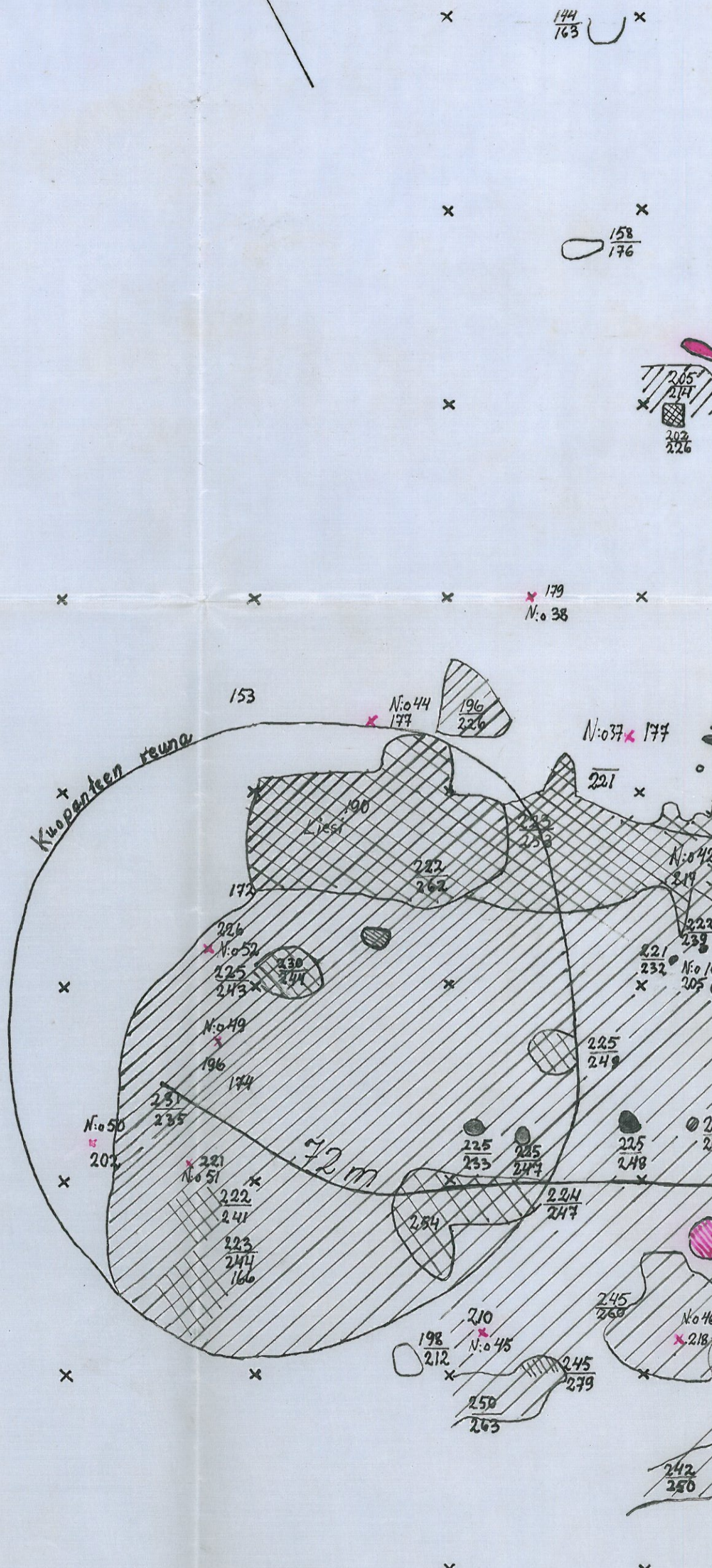
Liite 4

Kaivausalueen pintakartta

Kp = 367 = +70.050 m

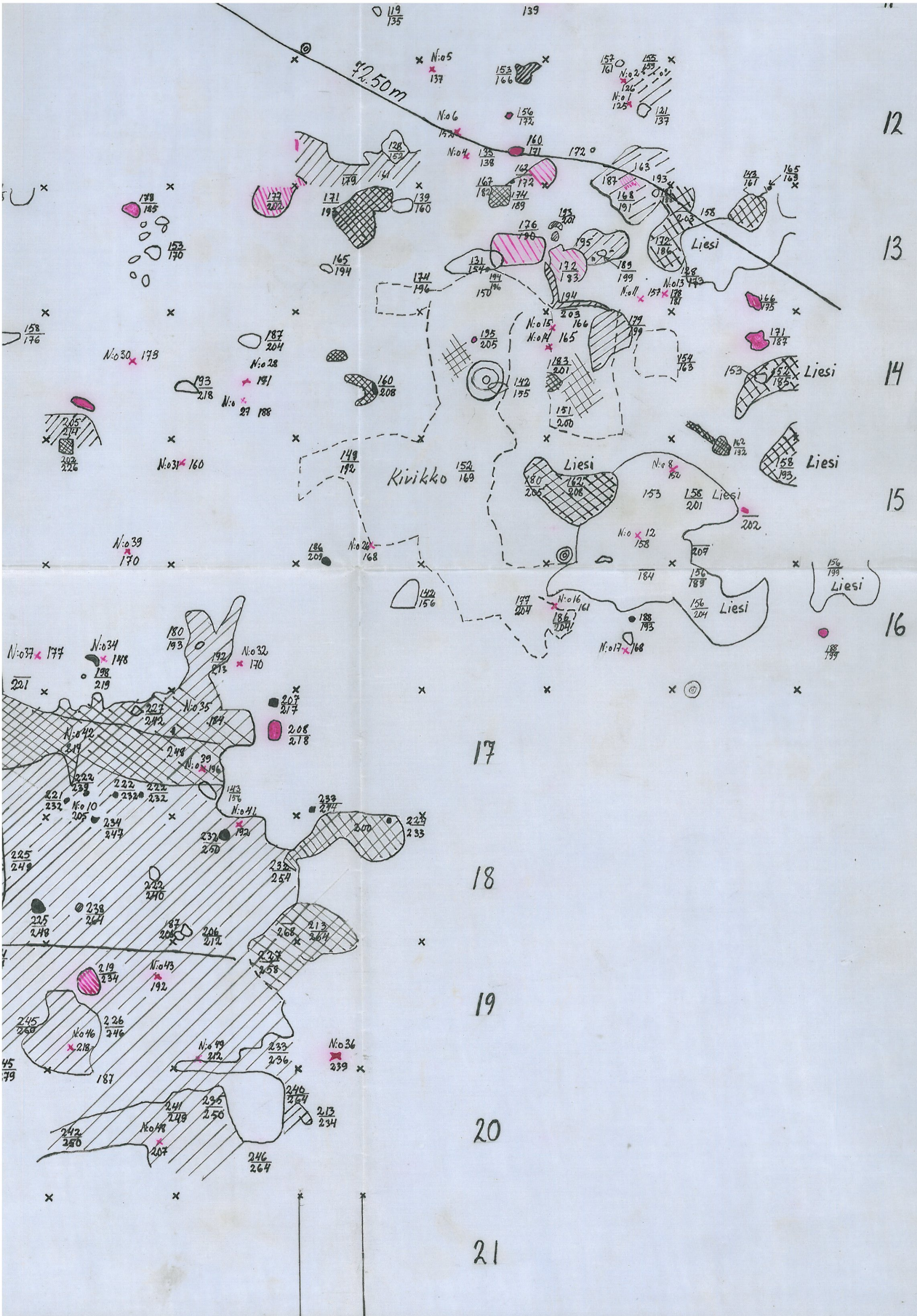
Merkkien selitykset

- /// = likamaata
- ▨ = hiiltä, nokea
- ///● = punaista palomaata
- = kivi
- (dashed) = kivikkoa
- ◎ = puu tai kanto

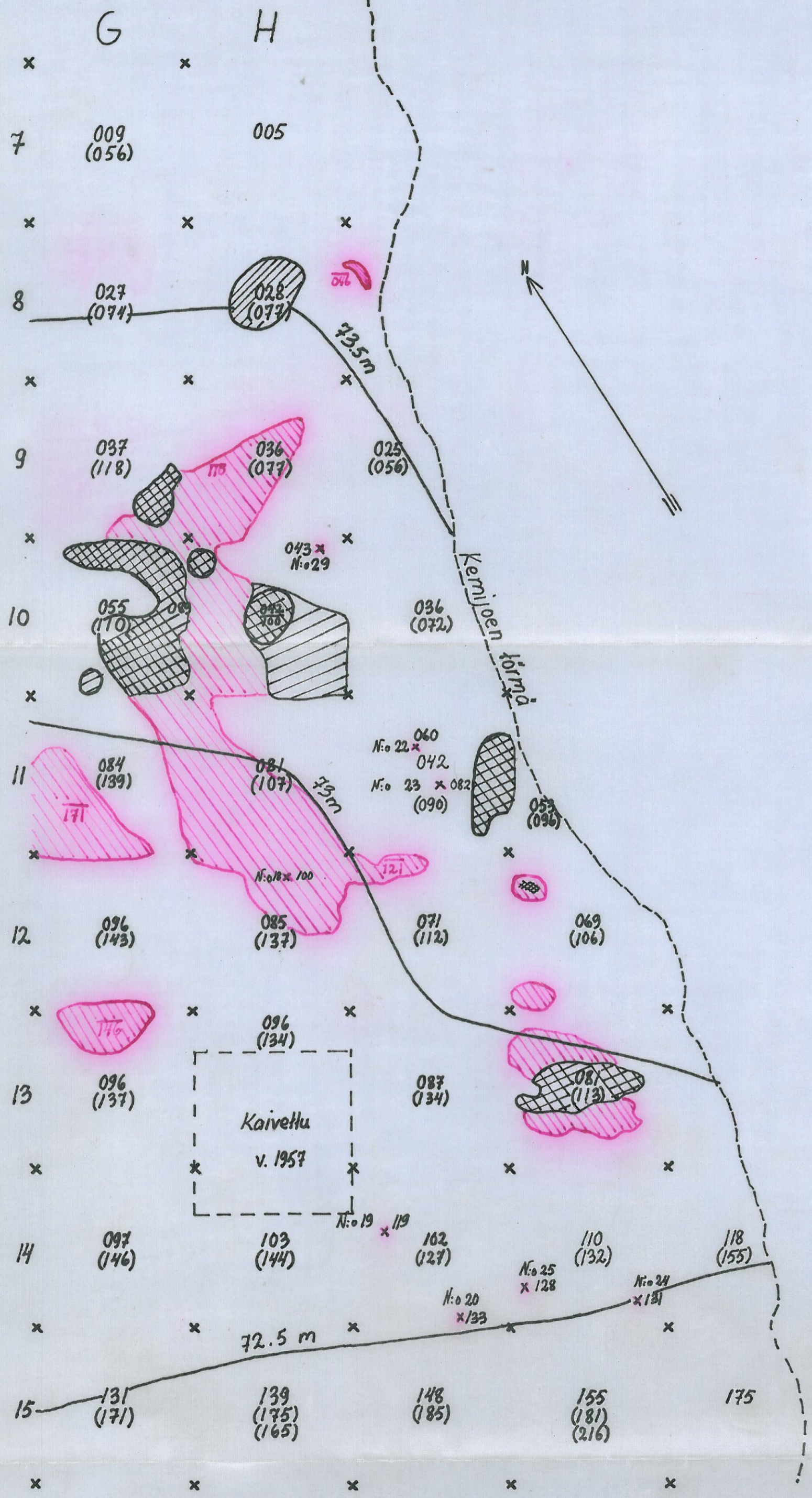
Rovaniemi Siikaniemi 1

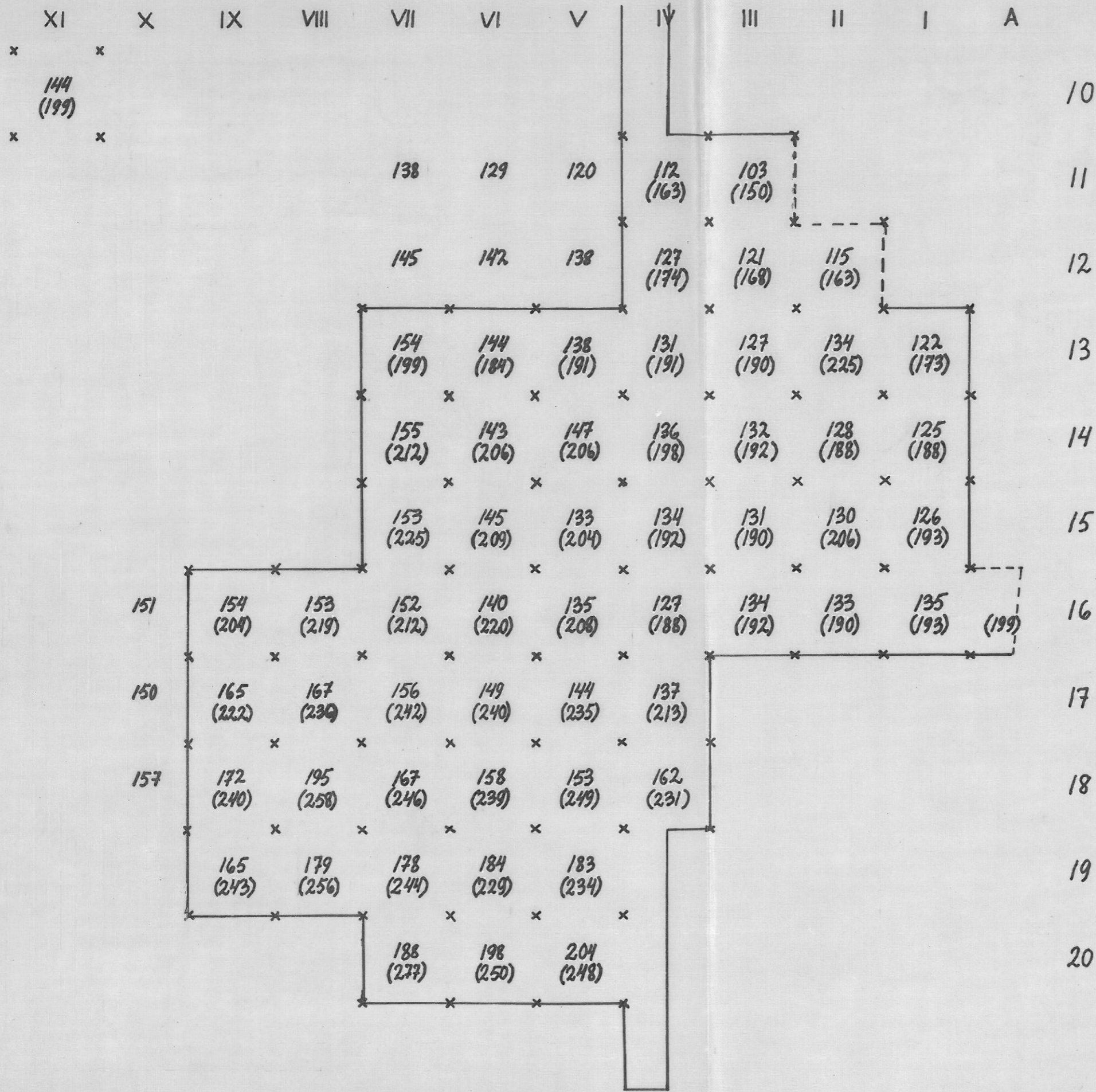
Pintakartha

Mitta 1:50

Kp=373=70.050 m y.m.p.

J.Sarkamo 1958 Liite 4a

Rovaniemi Siikaniemi
 kaivausalue I:n vaakitus-
 kartta
 J. Sarkamo 1958
 Liite 5

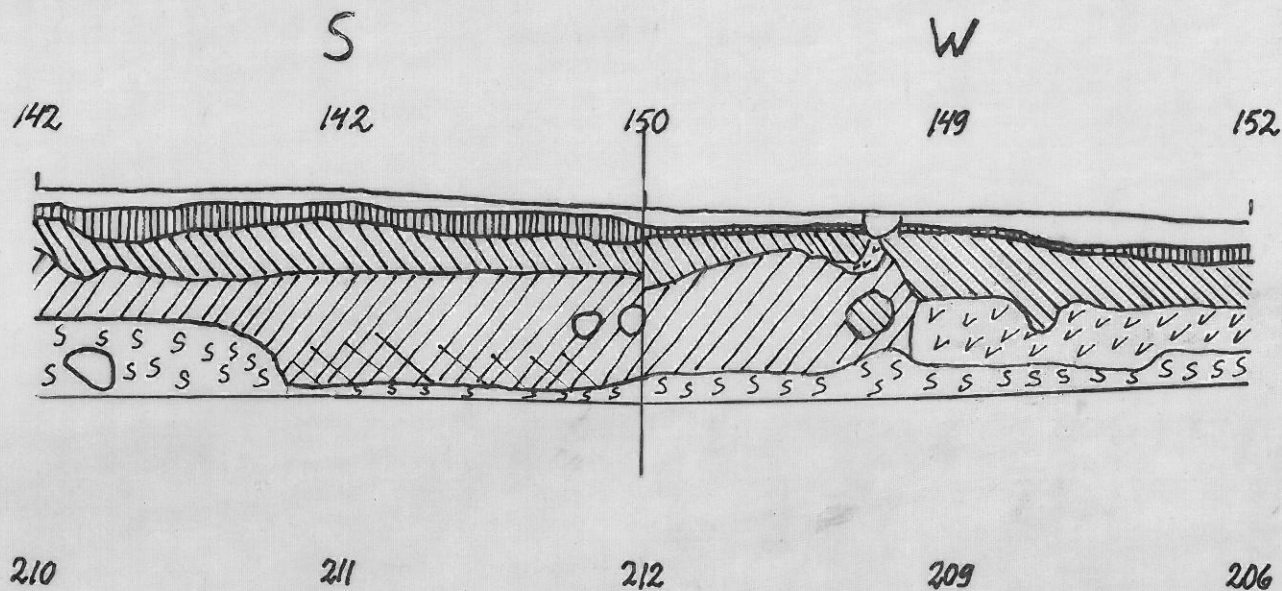
Rovaniemi Siikaniemi 1

1:25

J. Sarkamo 1958

Liite 6

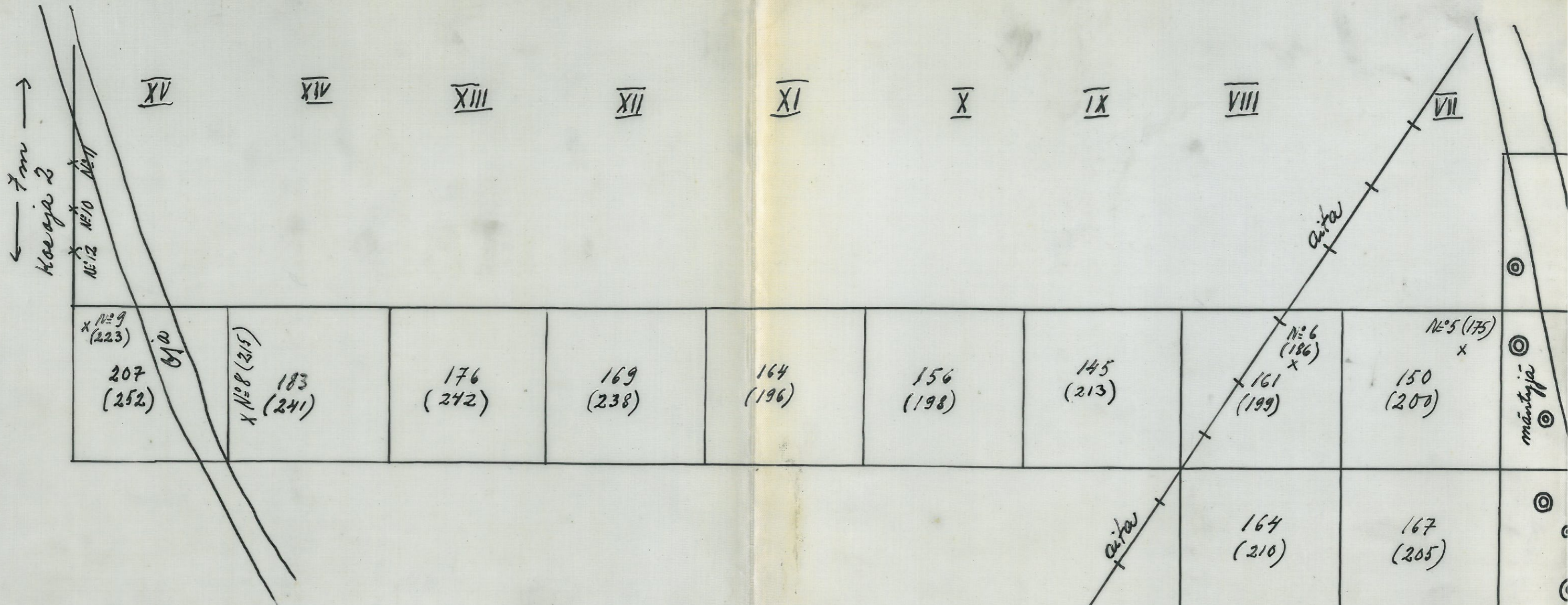
Ruudun VI:14 etelä- ja länsiseinä

Merkit:

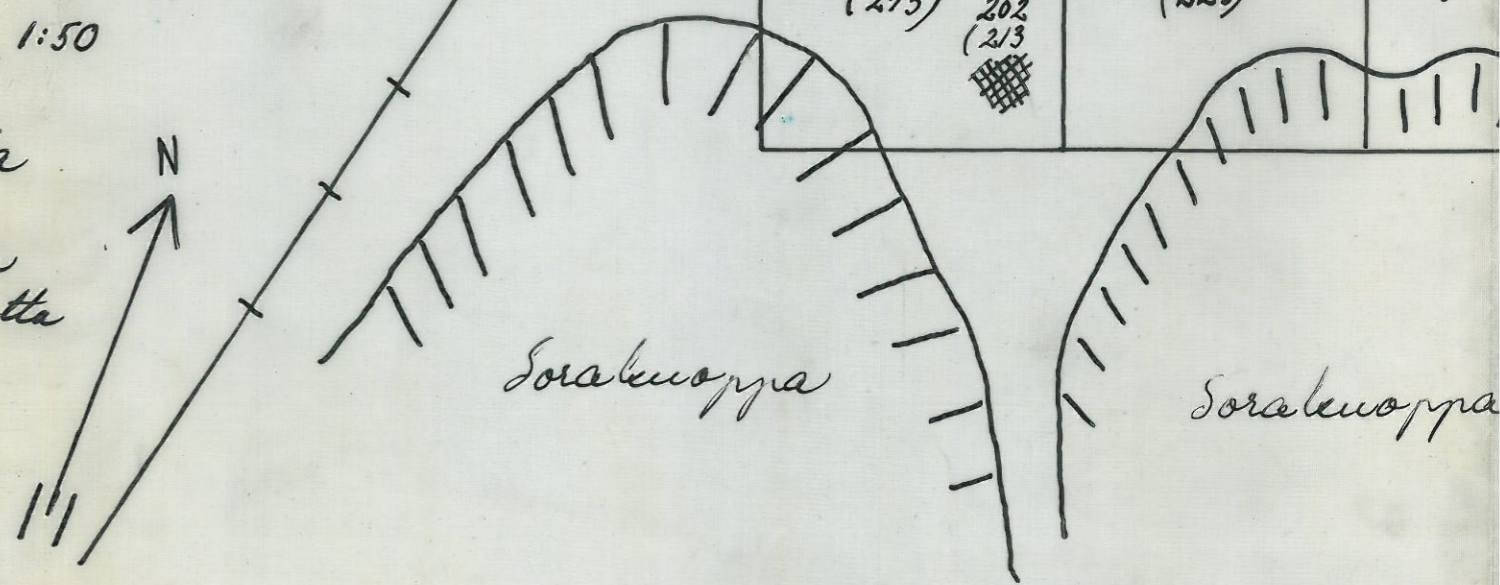
turve
harmaa hieta
puhdas sora
ruoste hiekka
hiili ja noki
punainen palomaa
likamaa
kivi

Roi Siikanieniemi 3 J. Sankamo 1958 liite 7.
 Kaivausalueen yleiskartta k.p. 373 1:50

- N° 1 taltta, vihreäliusketta
- N° 2 kiviäseen teelmä, vihreäliusketta
- N° 3 lohjemut kiviäse
- N° 4 äseen teelmä, sädekiiviliusketta
- N° 5 äseen kappale, sädekiiviliusketta
- N° 6 kourutaltan terä
- N° 7 taltan terä
- N° 8 taltan terä
- N° 9 hiirinkiveen kappale
- N° 10 taltan kappale
- N° 11 taltan kappale
- N° 12 hiottu kiviäinen kappale

Rovaniemi Siikaniemi

Kaiv. alue Siikaniemi 1

4.23912

4.23913

4.23914

Kaiv. alue Siikaniemi 3

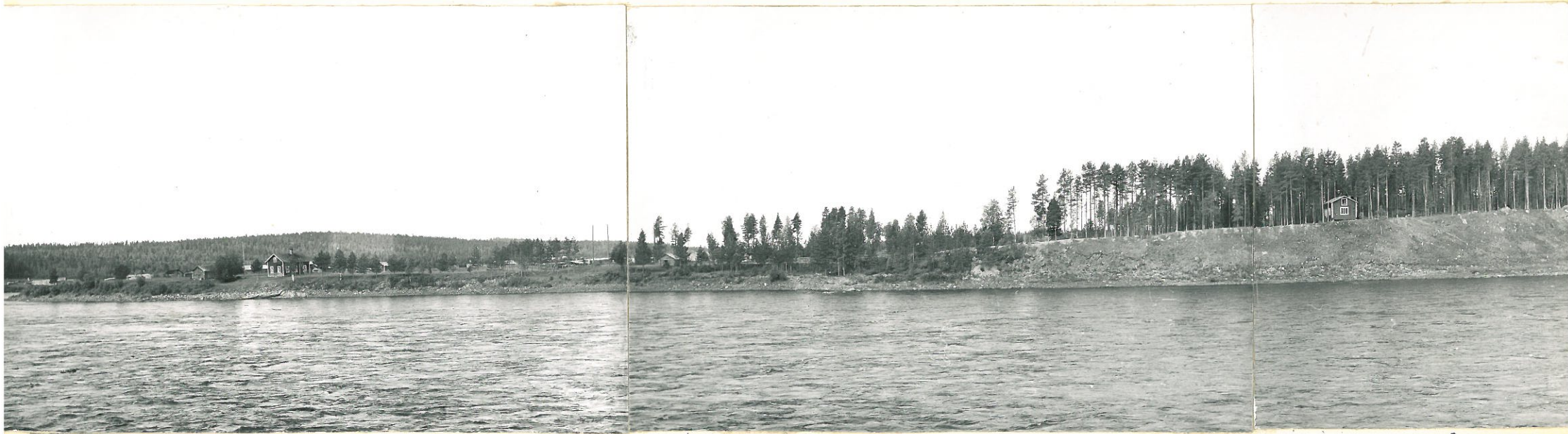
4.23915

Panoraama Siikaniemen kirkkautiasta asuinpaikasta etelästä valokuvattuna. Oikealla ladon edustalla ovat kaivokset käynnissä kaivausalueella Siikaniemi 3, hiekkakuopan ympärillä. Laidasta oikealle hauhkon puuryllmän takana ja osittain keskellä kaivetaan kaivausaluetta Siikaniemi 1. Oikealla laidassa matalatörmäinen joukama ja sitten Kemijoki.

Valok. J. Sarkano 1958.

Rovaniemi Siikanemi

f. 23960

f. 23961

f. 23962

Panoraama Siikanimestä kuvattuna Kemijoen toiselta puolelta, idästä. Vas. laidassa joki tekee mutkan muodostaen Siikanimen. Keskimonäisessä kuvassa rannalla ovat puint kasvavat asuinpaikan alapuolisessa lahdekkeessä, "valkamassa". Tästä ylöspäin aina oikealla olevaan "Porasen huvilaan" saakka jatkuu kulttuurikerros. Kuva on otettu kaivausten jälkeen, joten vaalea hiekka törmällä osoittaa täytettyä kaivausaluetta, ja yksinäiset täplät huvilalle saakka merkitsevät täytettyjä kolkkooppia.

Rovaniemi Siikanemi

f. 23939

f. 23941

f. 23942

Panoraama Siikanemen kivikautisesta asuinpaikasta, luoteesta kuvattuna.
Vas. ladan ympäristössä kaivaukset käynnissä. Oikealla Siikanemen rakennusryh-
mä, keskellä takana Lemijoen toisella puolen Ilin rakennuksia.

Rovaniemi Siikanemi

f. 23916

Siikanemi 3: nsa kaniukset käynnissä - kaakosta kuvattuna.

f. 23917

Siikanemi 1. Kerkellä Palomiesin kani. alue v: lta 1957. Takana leikataan joen törmää nuraksi. Etualalla kanius alussa; tiheikon tapainen raivattu pois. oikealla asuinpaikan rahtotörmä - huolesta valokuvattuna.

Valok. J. Sankamo 1958.

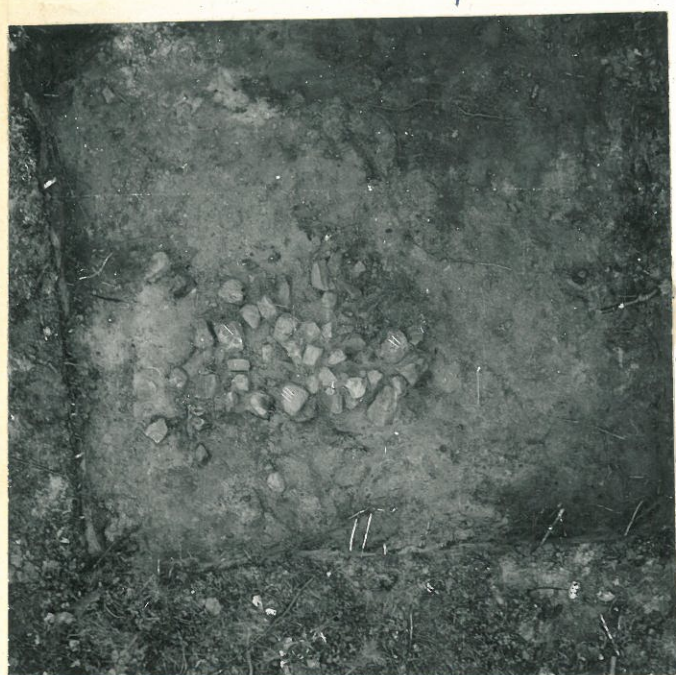
Rovaniemi Sukaniemi

Mitta m. 1:25

f. 23910

f. 23918

Liesi ruudussa I: 13, 1. krs. Kivien
 nummitusluvut: (numeroitu tulili-
 kuilla) I $\frac{134}{141}$, II $\frac{128}{138}$, III $\frac{135}{140}$, kesk. 142 =
 keskeltä mudun pohjaa.

Liesi I: 13 3. krs. I $\frac{148}{155}$, II $\frac{143}{149}$,
 III $\frac{149}{151}$, IV $\frac{148}{155}$, V $\frac{141}{152}$ kesk. 153

f. 23911

f. 23919

Liesi I: 13, 2. krs. I $\frac{140}{147}$, II $\frac{140}{151}$,
 III $\frac{142}{152}$, IV $\frac{143}{151}$, kesk. 148

Liesi I: 13, 4 krs. I $\frac{151}{154}$, II $\frac{143}{161}$ isoin kivi,
 III $\frac{153}{155}$, IV $\frac{155}{156}$ kesk. 159

Kaikkilla seurv. kivilla sama suunta ja mittakaava m. 1:25
 kuvattu kohtisuoraan ylhäältä.

Rovaniemi Sirkamemi

f. 23923

lieki ruudussa A: 16 1. ja
ainoa krs. I $\frac{156}{163}$, II $\frac{163}{169}$, III $\frac{158}{164}$
IV $\frac{157}{163}$ kesk. 170

f. 23926

lieki ruudussa I: 16 2. krs.
I $\frac{168}{173}$, II $\frac{170}{179}$, III $\frac{167}{172}$, IV $\frac{168}{172}$
kesk. lietta' 171

f. 23928

lieki I: 16, 3. krs
I $\frac{175}{177}$, II $\frac{171}{174}$, III $\frac{172}{175}$ kesk. 176

Rovaniemi Siikaniemi

f.23921

liesi-tms kiviä mudussa I: 14, 1. krs.
 I $\frac{156}{161}$, II $\frac{152}{158}$ III $\frac{155}{163}$ IV $\frac{154}{158}$ V $\frac{157}{160}$ kesk. 162

f.23922

f.23920

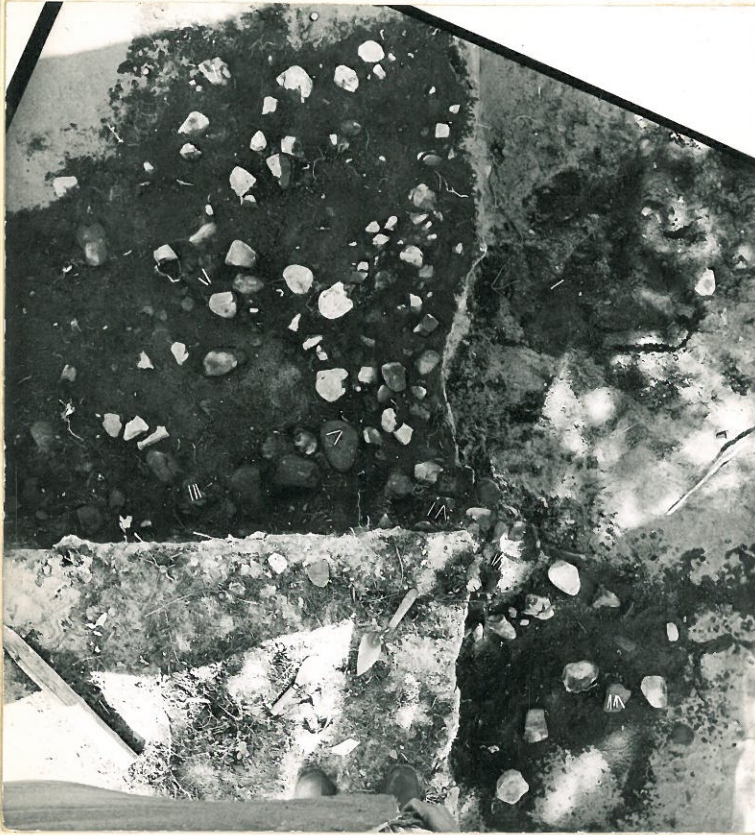
liesi mudussa I: 15 I $\frac{162}{167}$, II $\frac{158}{164}$
 III $\frac{158}{163}$ IV $\frac{160}{166}$ V $\frac{158}{163}$, VI $\frac{159}{164}$ kesk. 165

Liesi mudussa I: 15 2. krs.
 I $\frac{164}{168}$ II $\frac{162}{167}$ III $\frac{164}{168}$, lieden keskeltä 170

Rovaniemi Sirkaniemi

♀. 23927

♀. 23924

Lieri runduissa II:15 2. krs.
 I $\frac{160}{167}$, II $\frac{160}{164}$, III $\frac{155}{158}$, IV $\frac{162}{167}$ kesk. 164

Lietä runduissa I:16 ja II:15 1. krs.
 II:15: I $\frac{158}{165}$, II $\frac{154}{157}$, III $\frac{154}{158}$, IV $\frac{153}{156}$, V $\frac{153}{159}$
 VI $\frac{150}{155}$, yr. 160; I:16 VII $\frac{156}{158}$, VIII $\frac{163}{165}$ (folija) 166
 ♀. 23929

♀ 23931

Lieri runduissa II:15, 3. krs
 I $\frac{162}{168}$, II $\frac{161}{167}$, III $\frac{165}{168}$, IV $\frac{156}{161}$ kesk. 167

Lieri runduissa II 15, krs 3a
 I $\frac{162}{177}$, II $\frac{171}{177}$, III $\frac{172}{176}$ kesk. 172

Salok. J. Sarkamo 1958

Rovaniemi Siikaniemi

f. 23932

lieni ruuduissa III:13-III:14, 1. krs.
I $\frac{148}{157}$, II $\frac{150}{157}$, III $\frac{146}{152}$, IV $\frac{150}{158}$, kesk. 153

f. 23934

lieni tms. kiveys ruuduissa III:13-III:14
2 krs. I $\frac{153}{159}$, II $\frac{155}{158}$, III $\frac{152}{158}$, IV $\frac{151}{156}$ kesk. 159

f. 23933

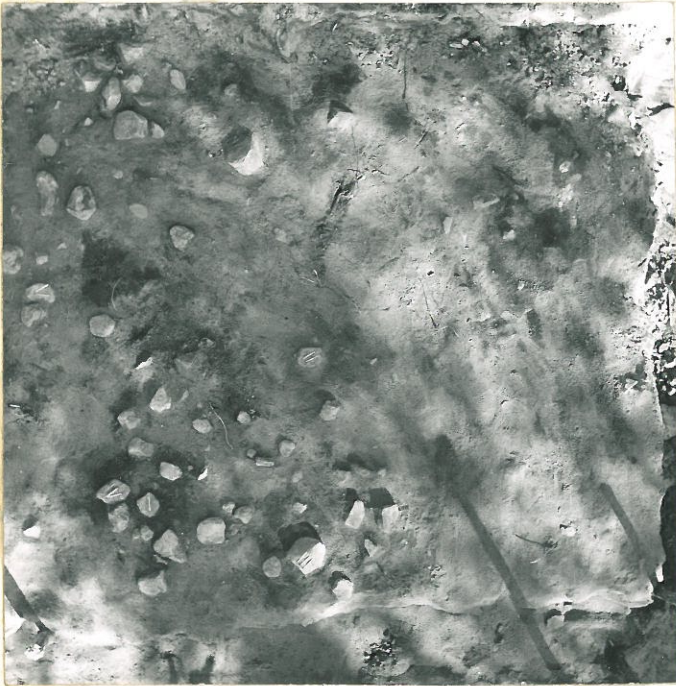

lieni ruuduissa II:15, 4. krs.
I $\frac{171}{178}$, II $\frac{176}{181}$, III $\frac{176}{182}$ kesk. 180

Valok. J. Sankamo 1958

Rovaniemi Sirkaniemi

f. 23925

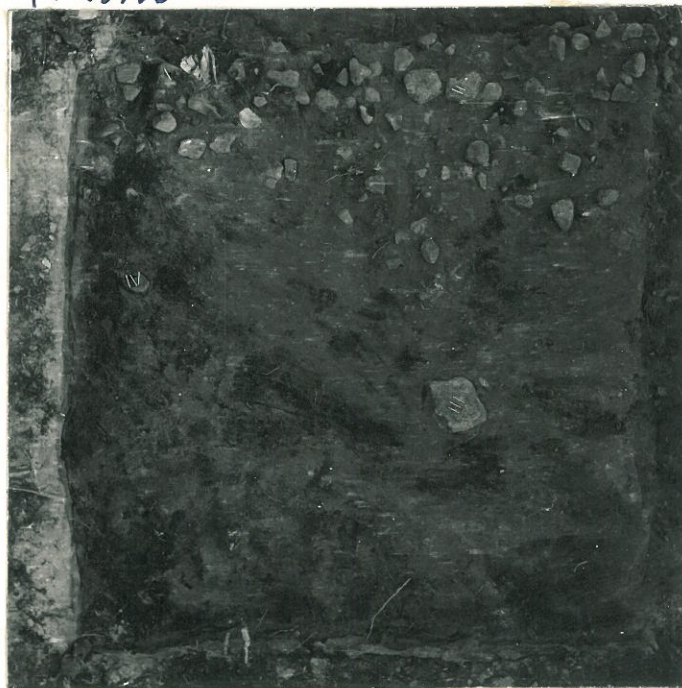
lieri mudusa II: 14 1. krs.
 I $\frac{154}{166}$, II $\frac{159}{161}$, III $\frac{154}{160}$, IV $\frac{157}{158}$, V $\frac{156}{159}$
 keski kesk. 161

f. 23930

lieri mudusa II: 14 2. krs.
 I $\frac{164}{172}$, II $\frac{166}{172}$, III $\frac{167}{172}$, IV $\frac{171}{177}$ kesk. 173

f. 23936

Kiveystä mudusa II: 16, 1. krs. ja ainta
 I $\frac{156}{164}$, II $\frac{156}{163}$, III $\frac{161}{168}$, IV $\frac{160}{166}$, kesk. 164

Rovaniemi Sirkaniemi

f. 23935

Kiveystä mudussa III:15, 1. krs.
 I $\frac{152}{157}$, II $\frac{154}{161}$, III $\frac{155}{173}$, IV $\frac{158}{165}$, kesk. 163.

f. 23937

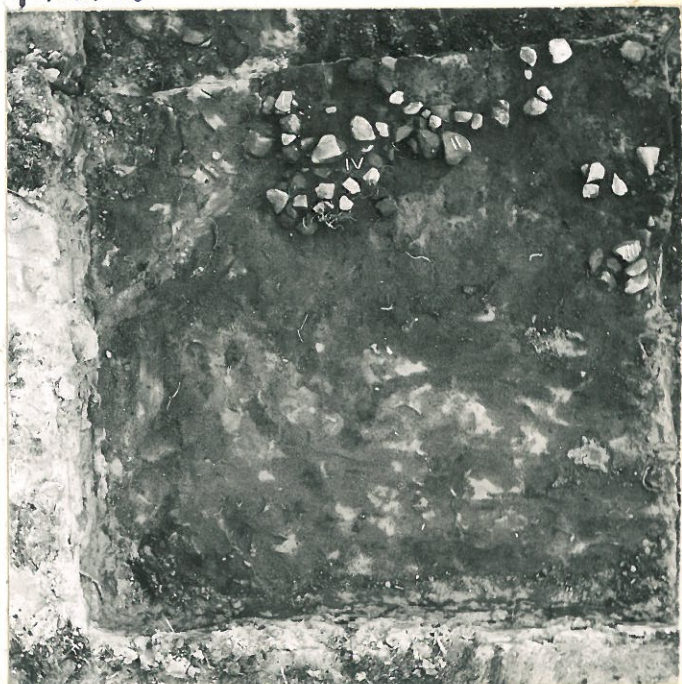
Kiveystä mudussa III:15, 2. krs.
 I $\frac{155}{160}$, II $\frac{166}{174}$, III $\frac{162}{168}$, kesk. 169

f. 23938

Kiveystä mudussa IV:15, 1. krs.
 I $\frac{157}{162}$, II $\frac{151}{158}$, III $\frac{149}{155}$, IV $\frac{155}{162}$ kesk. 158

f. 23940

Kiveystä mudussa IV:15, 2. krs.
 I $\frac{164}{166}$, II $\frac{160}{165}$, III $\frac{159}{163}$, IV 165

Rovaniemi Sirkaniemi

f. 23946

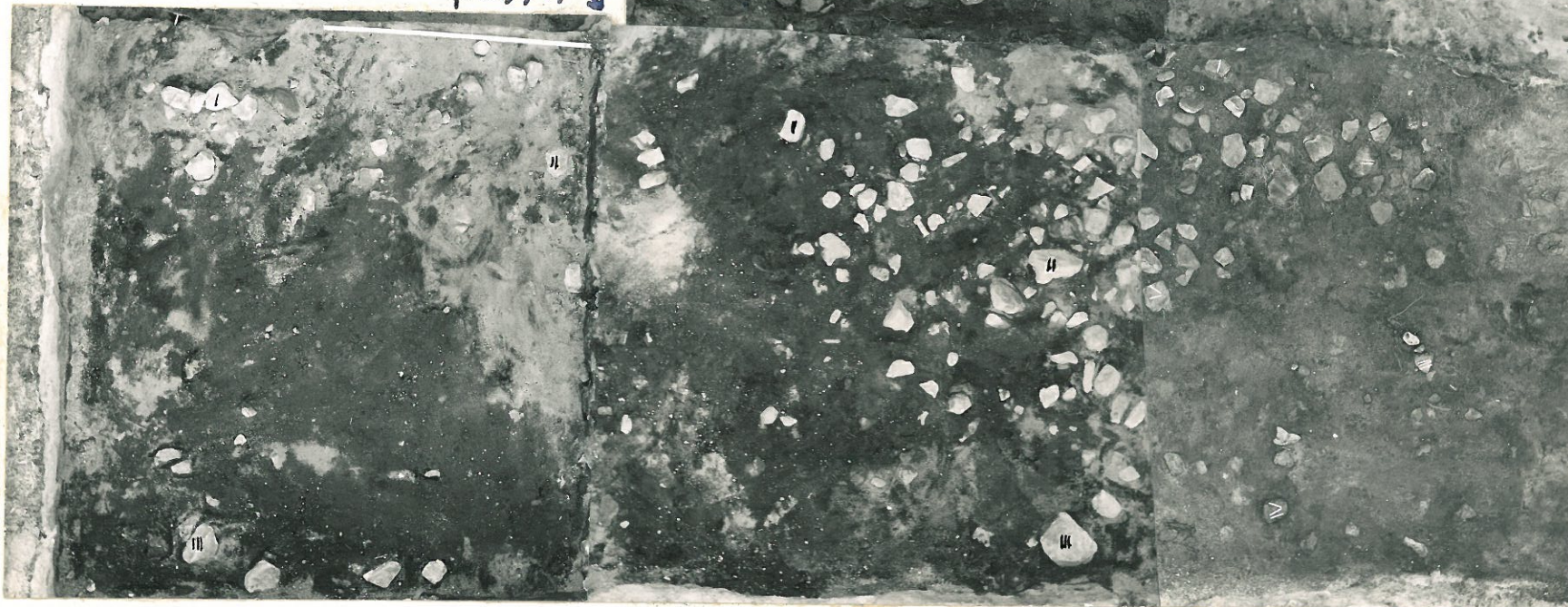
Kiveystä mudussa
 $\overline{\text{VI}}: 17, 1. \text{ krs.}$
 $\text{I } \frac{205}{207}, \text{ II } \frac{200}{204}, \text{ III } \frac{196}{208}$
 $\text{IV } \frac{199}{208}, \text{ V } \frac{203}{206}$
 kesk. 207

f. 23947
 Kiveystä mudussa
 $\overline{\text{VI}}: 17, 1. \text{ krs.}$
 $\text{I } \frac{203}{205}, \text{ II } \frac{201}{207}, \text{ III}$
 $\frac{205}{210}, \text{ kesk. } 206$

f. 23943

f. 23944

f. 23945

Kiveystä mudussa $\overline{\text{VII}}: 18, 1. \text{ krs.}$
 $\text{I } \frac{209}{213}, \text{ II } \frac{206}{211}, \text{ III } \frac{206}{212}, \text{ kesk. } 211$

Kiveystä mudussa $\overline{\text{VI}}: 18, 1. \text{ krs.}$
 $\text{I } \frac{194}{198}, \text{ II } \frac{189}{198}, \text{ III } \frac{186}{201}, \text{ kesk. } 199$

Kiveystä mudussa $\overline{\text{V}}: 18, 1. \text{ krs.}$
 $\text{I } \frac{187}{191}, \text{ II } \frac{190}{199}, \text{ III } \frac{193}{197}, \text{ IV } \frac{197}{200}, \text{ V } \frac{193}{196}$
 kesk. 198

Rovaniemi Siikaniemi

Kiveystä mudussa

VI: 17, 2. krs.

I $\frac{205}{211}$, II $\frac{204}{211}$,

III $\frac{205}{210}$, IV $\frac{208}{212}$

kesk. 211

f. 23948

f. 23949

Kiveystä mudussa

VI: 18, 2. krs.

I $\frac{201}{207}$, II $\frac{200}{204}$, III $\frac{200}{206}$,

IV $\frac{199}{204}$, V $\frac{204}{206}$ kesk. 207

f. 23950

Kiveystä mudussa VI: 18, 2. krs.

I $\frac{196}{201}$, II $\frac{196}{202}$, III $\frac{202}{209}$, IV $\frac{207}{204}$, V $\frac{200}{207}$ kesk. 208

Valok. J. Sarkamo 1958

Rovaniemi Siikaniemi

f. 23951

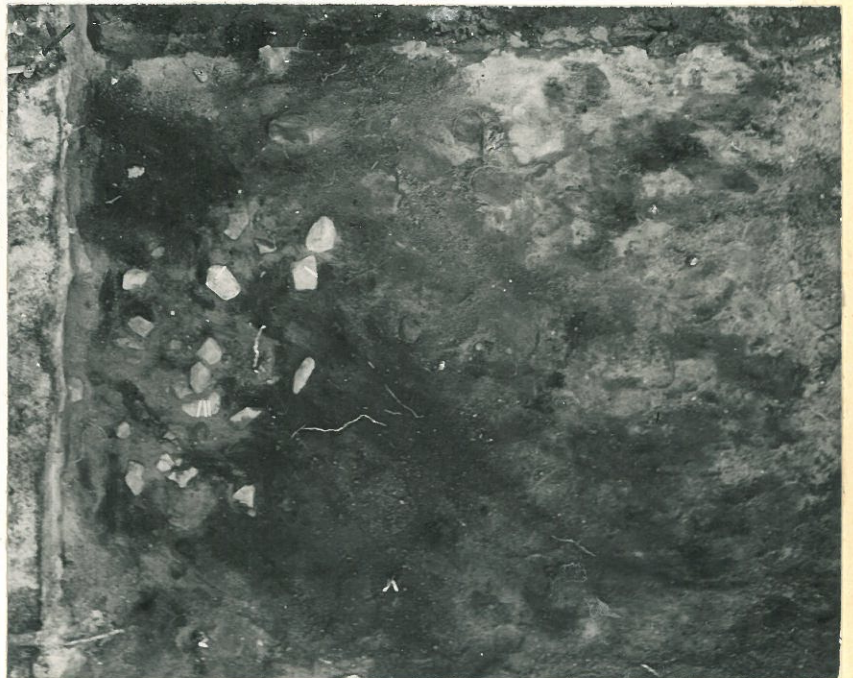
f. 23952

↑ Kiveystä mudussa VI: 18, 3. krs.

I $\frac{210}{217}$, II $\frac{204}{208}$, III $\frac{206}{213}$, IV $\frac{207}{211}$, V $\frac{211}{219}$, kesk. 214

Kiveystä mudussa VIII: 17, 2. krs I $\frac{191}{196}$,
↓ II $\frac{198}{200}$, III $\frac{197}{201}$ kesk. 195

↑ Kiveystä mudussa VIII: 16-17, 1. krs.
keskeltä 190

f. 23953

Välok. P. Sarkamo 1958.

Rovanemi Siikanemi

d. 23958

Karvaisalueet Siikanemi 2 ja 3 sekä oit-
toin (oikealla) Siikanemi 1 täytettynä
kavainusten jälkeen - kuvattuna lounaasta.

d. 23916

Siikanemi 3:ssä kavaukset käynnissä -
kaakosta kuvattuna

Rovaniemi Siikaniemi 6

f. 23954

Siikaniemi 6. Tien takana tukkipuitten pätre kaivettu kooja näkyv. mullakanana. Oja aloitettiin pellon ja metsän rajalta ja lopetettiin lähelle tietä - etelästä kuvattuna.

f. 23955

Siikaniemi 6 - idästä valokuvattuna.

Rovaniemi Siikanemi

f.23957

Siikanemi 1:n karsausalue täytettynä
karsausten jälkeen - kuvattuna lännessä.

f.23959

Siikanemi 3:n ja 1:n karsausalueet
täytettynä karsausten jälkeen, kuvattuna
lännessä.

Siikanemi 5

f. 23956

Taustalla olevasta ladosta vasempaan
eturinteessa kiekkoeroppa, jonka heunoja
tutkittiin, kuvattu etelästä.